

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 .
pe 1/4 an 5 .
pe 1 lună 2 .
N-ril de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și strălă-
tate pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicățiune.

Atât abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Scrisori nerăncornite nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

SITUAȚIE GRAVĂ ÎN BALCANI.

Un amic al nostru a avut zilele acestea o convorbire cu unul dintre bărbații politici distinși ai României. Venind vorba despre situația politică în Balcani, distinsul bărbat politic a zis:

„Pentru România, și deci și pentru Austro-Ungaria, situația internațională este destul de gravă. Eată de ce și eată de ce am legat și pe Austro-Ungaria de țara noastră: situația în Balcani o privește la fel și pe Austro-Ungaria ca și pe România. Ear în Balcani fierbe din nou ceva.

„Abstracție făcând adică de înțelegerea perfectă ce există între Bulgaria și Rusia, situația în Balcani s'a agravat mai ales prin cele petrecute cu ocazia sârbărilor dela Șipca și cele petrecute d'atunci încoaci. Deja acea mare concentrare de forțe: aproape întreaga armată, la sârbările dela Șipca, s'a privit de unit ca lucru neobișnuit și provocător.

„Bulgaria e stat sărac, trăiește tot din împrumuturi, pe cari le capătă numai foarte cu greu. Fără un scop bine determinat și aprobat de Rusia, nu și-ar putea permite deci lăscul să cheltuiască pentru o sârbare atâta sumedenie de bani. Ce adică? Nu era să fie barea frumoasă și cu asistența a câtorva mii de soldați, delegați ai tuturor regimentelor bulgare. Dar nu: concentrarea acolo a atâtor trupe a fost cu alt scop.

„S'a căutat prilegiul de a se trece de către căpeteniile militare ruse în revistă întreaga armată bulgară. Să nu uităm, că pe lângă marele duce Nicolae a fost la Șipca și Ignatieff, autorul, așa zicând, a tratatului dela San-Stefano.

„Știm apoi, că deși după această revistă marele duce Nicolae s'a dus la Constantinopol, să împace pe Sultanul, asigurându-l că sârbarea dela Șipca n'a avut caracter agresiv, — generalul Ignatieff a rămas însă în Bulgaria, s'a plimbat prin toate părțile, a rostit vorbiri de o extra-ordinară violență în contra a totce este »Șvaba«; așa numesc adică Rușii pe Germani, după cum, peste tot, Austro-Ungaria în Balcani este numită »Șvaba«. Când a fost prezentat actualul șef al partidului stambulovist, l-a întrebat ironic dacă s'a vindecat de »boala șvabească«... simpatiile pentru Austro-Ungaria și în genere, pentru statele din centrul Europei.

„Ear urmările agitațiilor lui se ved. În Balcani s'au întâmplat încăe-ări săngeroase. Agenții bulgari au sculat în Macedonia satele, așa, încât pe când marele duce sosea acasă, Sultanul fu silit și el să trimită trupe a face ordine în Macedonia. Și nu se știe dacă trupele turcești vor reuși să potolească revoluția.

„Pe când țarul actual caută să se înfățișeze deci lumii ca cel mai mare iubitor de pace, oamenii săi de încredere par a pune la cale disordinele din cari să se nască apoi marea conflagrațiune dintre Slavi și Germani. Nu se poate adică admite, ca agenții bulgari să fi operat în Macedonia fără aarea guvernului bulgar, deci și a Ru-

siei. La revoluționarii d'acolo s'au găsit doar cele mai perfecte puști moderne. Nu una, nici o sută, ci mii. Ear' mii de puști nu se pot procura în taină.

„Eată de ce statele interesate în Balcani trebuie să se aștepte la ori-ce. Ear' interesate sunt în primul rînd România și Austro-Ungaria, singurele state icuite între marele potop slav de nord și între Slavi de sud.

„La 1878 Ignatieff n'a reușit cu tratatul dela San Stefano, ci congresul dela Berlin a făcut el ordine în Balcani. Cine știe, dacă Rusia nu se simte destul de tare pentru a provoca eară și a împinge lucrurile spre o desfășurare din care slavismul să câștige un pas înainte, spre Constantinopol.

„Și earășt până și copiii știu azi, că slavismul numai în detrimentul României și al Austro-Ungariei se poate întări.

„Preocuparea ce se manifestă deci azi atât în România cât și în Austro-Ungaria pentru armată, este motivată. Când sunt atâtea indicii privitoare la uneltirile rusești, nu ne rămâne nici nouă decât un lucru: să stăm gata și praful de pușcă să-l avem pururea uscat.

Amicul, care ne împărtășește cele de mai sus, a convorbit cu bărbatul de stat român și despre afacerile din Austria și Ungaria. Vom da în alt număr această convorbire.

O interpelație. În ședința de ieri a Dietei maghiare kossuthisul Visontai Soma a interpelat pe primul ministru asupra sentenței aduse de arbitrii numiți pe baza art. II. dela 1897 în chestia teritorului carpatin dintre Ungaria și Galiția, teren care a fost cedat Galiției prin sentență adusă de arbitrii întruniți săptămânile trecute la Gratz.

Visontai a interpelat guvernul dacă se învoeste ca întreg materialul și toate actele pe baza caror s'a adus sentența nefavorabilă să fie dată în cercetarea unei comisii parlamentare care să raporteze apoi Dietei ear Dieta, dacă nu i-ar plăcea rezolvarea, să decidă asupra diferendului pe cale legislativă.

Széll a răspuns îndată, spunând, că acum, după-ce deja juriul de arbitrii a hotărât în chestie, guvernul nu se mai amestecă.

Croații din Dalmația. Intr'un număr al ziarului »Novi List«, primarul din Spalata, cavalerul Milici, face următoarea declarație asupra unei adrese de curând publicate a partidului național croat din Dalmația:

„Adresa din chestie pretinde unirea tuturor provinciilor croate. Această pretenție e exagerată și azi nici nu poate fi realizată. Dalmația să se pună pe temeiul legal și să pretindă, ca Croația-Slavonia să fie anexată Dalmației. Această adresare de altfel va deveni actuală și pentru Ungaria în urma tranșării căii ferate Bugoino-Arzano. Prin pretenții irealisabile se va împinge numai la stagnare vieța constituțională. Evenimentele balcanice, îndeosebi însă dezvoltarea comerțului în Dalmația-ostică și altcum vor solicita din destul această uniune — Dalmația împreună cu Croația și Slavonia formează un stat balcanic, ear' nu o provincie austriacă, și de veacuri ea este avisată partea ostică a monarhiei. Programul partidului din dreapta, care e spriginit și de partidul național, e, ce-

drept, programul viitorului; astăzi însă el face însă peste puțină ori-ce lucrare de politică practică; ear progresul în direcțiunea națională nu poate fi cu puțință decât numai pe calea lucrării practice».

Noul primar al capitalei României. Citim în »Secolul« următoarele:

„Vineri seara la ora 9 s'a întrunit, la Club, delegațiunea aleasă din sinul comitetului central electoral pentru Capitală.

Delegațiunea s'a constituit astfel: Președinte: M. Perekyde, Vice-președinti: Eugeniu Carada, C. Nacu, V. Lascar; Membri: I. Bibicescu, Al. Constantinescu, M. Corbescu, I. Procop. Dimitrescu, N. Moroianu, Em. Porumbaru, D. Protopopescu, Dr. Romniceanu, C. F. Robescu, M. Schina; Secretar: V. G. Morțun. Delegațiunea a opinat ca să se propună la demnitatea de primar al Capitalei candidatura d'lut C. F. Robescu.

Pentru întocmirea proiectului de listă a candidaților de alegeri, dl președinte al delegațiunii o va convoca ulterior».

Dl C. F. Robescu a mai fost primar, dela 1895—1899 și s'a distins prin faptul că în cassa primăriei capitalei lăsase un prisos de peste un milion lei.

Transacția încheiată.

„Magyar Szó» aduce știrea că între cele două guverne ale monarhiei s'a făcut deja înțelegere cu privire la încheierea pactului.

Eată ce scrie anume organul lui Bánffy:

„Pactul se va încheia pe termen dela 1903—1912. Și anume așa, că dintre acești 10 ani, două ani d'arindul, la 1903 și 1904, va fi învoială provisorie, la noi pe baza unei formule ear în Austria pe temeiul §-lui 14 din constituție. Ca transacția economică se face pe termenul indicat, se dovedește și prin propunerile privitoare la afacerile militare. Astfel chestia contingentului recruților se aranjează și ea pentru anii 1903 și 1904. Pentru seceriș se va da un ordin. Adevărat, că potrivit legii de apărare a țării chestia contingentului nu stă în legătură cu transacția economică; este neîndoios însă, că cercurile vieneze, cari vor unitatea întregii monarhii, vor să aranjeze toate lucrurile unitar și astfel și pentru rezolvarea celor două chestiuni pun același termen. Purtarea lui Körber în Reichsrath confirmă și ea aceasta. Körber a propus parlamentului un proiect (în privința folosirii limbilor) pe care nici el nu crede că-l va trece prin Reichsrath. E neîndoios deci că în 1903 și 1904 el dorește să guverneze cu ajutorul §-lui 14 ear definitiv speră să aranjeze lucrurile numai dela 1904 încolo».

Din Dietă.

Dieta continuă discuția asupra cuotei. În ședința dela 20 Octomvrie oposantul Babó Mihaly a criticat pe Széll, spunând că prin felul cum conduce țara și aplică legile, a lăsat chiar și din câte se cuprind în pactul dela 1867, măcar că acesta a fost minimumul pretenziunilor națiunii maghiare. Îndeosebi învinuiește pe Széll pentru-că în privința armatei și a afacerilor externe a pus țara la discreția Austriei. Zice că Széll promite câte toate, dar nu se ține de vorbă.

Înterupându-l Széll și provocându-l să citeze fapte, Babó spune:

„Astfel ni-ai promis că dirimarea asupra cuotei numai atunci va face-o Regele, dacă nu se poate altfel, ci e inomis necesar și urgent ca M. Sa să decidă».

Széll: Ei bine, această necesitate extremă s'a prezentat deja.

Babó: Dacă s'a prezentat, trebuia atunci și guvernul să tragă consecunță: să pună capăt întregii stări de lucruri întemeiate pe legea dela 1867. Zice că dirimarea regelui în privința cuotei și din punctul de vedere formal și ca fond e un gravamen.

Continuă, peste tot, să critice politica lui Széll.

După-ce mai vorbește Molnár Izsaiás, Széll răspunde tuturor oratorilor.

Cât privește acuzarea, că în privința afacerilor militare și a politicii externe țara ar fi la discreția Austriei, primul ministru o respinge, căci nimic nu se inițiază și nu se hotărăște fără înțelegere cu guvernul Ungariei. D'asemenea spune că instituțiunile dela 1867 departe de a fi falimentat, cum zice opoziția kossuthistă, dar au dovedit că numai pe baza și în cadrul lor se poate găsi garanția dezvoltării statului Ungar. Răspunzând îndeosebi lui Beöthy, care-l acuzase că face politică austriacă, spune că face politică maghiară și că în interesul acestei politici este ca Ungaria să trăiască în cea mai strinsă legătură cu Austria, în legătură indisolubilă.

Luptele culturale din Franța.

În Franța se urmează cu luptele culturale, îndeosebi în parlament aproape zilnic guvernul este atacat pentru atitudinea lui agresivă în contra școalelor congregaționale. E și curios, că până-ce în alte continente peste 10,000 misionari catolici luptă voinește, sub protecția statului francez, în țară acelorași oameni li-se interzice să lucreze în aceeași libertate în interesul instrucției și culturii.

În lupta contra congregațiilor guvernul se spriginește pe radicali și socialiști. Îndeosebi acești din urmă nu numai spriginesc guvernul contra catolicismului, dar sunt și agresivi. Astfel, nu mai departe decât în ședința dela 20 Octomvrie socialistul Roche a propus despărțirea statului de biserică, ștergerea bugetului cultului și desființarea concordatului (a înțelegerii dintre republică și Vatican).

Ori-cât de radical însă, guvernul n'a îndrăsnit să primească însă propunerea.

În același timp ziarele scriu că Dumay, directorul secției cultului din ministerul de școale și culte a refuzat să primească pe episcopii din Langres și Mande, din cauză că și aceștia au subscris petiția episcopilor în afacerea școalelor congregaționale. Tot așa, Combes n'a vrut să primească în audiență pe mitropolitul din Bordeaux, pentru-că acesta a asistat la sârbarea dată în Orleans în onoarea episcopului Dipanloup, unde mitropolitul Perrand a zis despre guvernul actual francez că este guvern al stricăciunii.

Marea sərbare română dela Sibiu.

Duminecă s'a deschis în Sibiu expoziția aranjată de Reuniunea agricolă și cea a meseriașilor români din Sibiu. La deschidere au asistat toți onorații din oraș: I. P. S. Sa Mitropolitul Ioan Meșianu, Excelențele Lor generalul comandant *Probst* și generalul *Staub*, cu toți oficialii, comitele-suprem *Thalman*, vice-comitele comitatului, primarul orașului și o mulțime de public, fruntași cărțurari și țărani din oraș și satele din giur.

Despre expoziția aceasta vom da un raport amănunțit. Ea este fără păreche la Români din statul ungar.

Estă vorba prin care dl *Dim. Comșa* a deschis expoziția.

*Excelențele Voastre!
Doamnelor și Domnilor!*

Incepe-voiu prin a indica originea și scopul acestei expoziții. De peste 12 ani încoace am părândat noi, cărmacii Reuniunii agricole, comună de comună și astfel avut-am, ca doară nimeni altul, ocazie să admirăm eărăși și eărăși ceea-ce știu să plăsmuească țăranele noastre în ale industrii casnice. Aproape pretutindenea am întâlnit locuințe încărcate cu țesături aveau mândre și sămănând a expoziții în mic.

Și nu arareori ni-s'a îmbiat ochilor cusături și gătești de o frumusețe și gingășie în adevăr rară. A strânge la un loc aceste minunății și a le pune în vederea și serviciul obștei — a fost și a rămas o dorință, care mereu ne-a ispitit.

Deși eroite în stil mare și altcum bine isbutite, expozițiile noastre din 1862 și 1881 n'au lăsat urme mai adânci. În adevăr, fără de a voi să aducem cuiva mustrare, trebuie să mărturisim, că expozițiile amintite au fost puțin rodnice. Moștenirea lor, aproape singură, sunt registrele și rapoartele, cari și ele uitărele au fost date.

Făgăduind a reveni constat, că ausă nemijlocită la această expoziție a dat voinica „Reuniune a sodalilor români“ de aici care, — în frunte cu zelul și vrednicul ei president, — a ținut să dea o nouă dovadă de hărnicie și vigoarea sa acum când, tocmai se implinesc 10 ani dela expoziția sa dintăiu.

Să punem dar umăr la umăr și împreună să aranjem o expoziție comună, economi și meseriași, întrunind astfel in-

tr'un singur mănunchiu frățesc, rodirile muncel și priceperel, hărniciei și iscusinței românești.

Așa ne-am zis noi, cărmacii și, lucru de prevăzut, gândul nostru trup s'a făcut. Dovadă expoziția însași.

Inadins zic: era de prevăzut; căci vorba de întreprinderi practice, cari cer trudă gratuită și abnegație, stăruință și jertfe, nu știm noi, cărmacii a lor 2 reuniuni, decât să mergem înainte fără preget, înspre ținta propusă.

Drept răsplată ne va servi conștiința datoriei implinite și gândul măreț de a fi contribuit, prin expoziție, la strângerea rëndurilor adese resiețe, la propășirea industriei românești, la împreună lucrare armonică și la încrederea în marile destoinicii, proprii neamului nostru.

Asemenea surorilor ei din trecut, expoziția de față va servi între altele ca dovadă, că portul țărănesc original vrednic este de a fi menținut cu sfințenie, una fiind-că se distinge prin gust, concepție artistică și colorii bine potrivite, alta fiind-că, lucru hotărât, deodată cu portul se schimbă și caracterul poporului. Drept aceea, prigoniți, fără milă, ar trebui obiceiul, durere răspândit, de a împetrișta mândra și trainica îmbrăcăminte originală cu pene străine, cu gătești și cărpituri adese proaste și chiar cu drențe netrebnice.

Marele concert, reprezentația teatrală și celelalte sərbări datorite sunt și ele expoziției.

Aș putea continua, dar mă opresc și zic: toate acestea sunt lucruri trecătoare. Privirile noastre însă așintite au fost, din capul locului, și asupra viitorului mai îndepărtat și astfel hotărâre am luat de a făptui ceea-ce alții doară mai chemați, încă n'au apucat să făptuiască.

Între altele am comandat și peste câte-va zile avem speranță de a vă prezenta, în plină lucrare, un răsboiu de metal, foarte spornic, îndemânat și făcut anume pentru țărane. Acest răsboiu va costa, cu vamă și transport cu tot, peste 500 cor. Este proprietatea Reuniunii noastre agricole, care va aduce în folosul țăranelor, alte câte-va răsboai la fel, dacă exemplarul dintăiu se va arăta ca implinind condițiile așteptate.

Același comitet va pune în serviciul urmașilor lamura atâtor minunății femeiești. Un modest început s'a făcut prin îmbrăcarea duzinei de păpuși în frumosul port nouș românesc. Continua-vom, așa ne-am propus, cu stăruință și până ce vom fi isbutit să avem atâtea păpuși îmbrăcate

țărănește câte portari mai de seamă. Este costisitoare această întreprindere și mai anevoioasă decum s'ar crede. Rămâne deci să apelăm și cu această sərbătorească ocazie la spriginul atâtor Românce măestre, zelose și cu dare de mână.

O altă colecție este din care vă prezentăm aci un album gros, cuprinzând probe de cusături, se înțelege, originale și alese cu îngrijire. Alături o să vedeți 2 țărance luând copii fidele de pe cusăturile expuse. Dinsele vor lucra, aici și apoi acasă, 2—3 săptămâni până ce vor fi decopiat aproape toate cusăturile mai cese. Exponentele pe cari le privește, sunt deci rugate să rămână în așteptare până după lucrarea copiilor.

În scopul de a înavuți colecția și cu țesături — model, am luat în ajutor 2 țărance, cari să producă, aci la răsboiu și apoi la dinsele acasă, prevede țesături.

Poate că vom angaja, acum sau în viitor, și un cojocar dibaciu, care să făptuiască în piele câte va probe de cusături românești alese.

Din probele de cusături, chindiseli și țesături, copiate de pe lucrurile aci expuse cum și din cari s'ar fi strins de aiurea, se va întocmi, mai târziu, un al doilea Album, poate și al treilea.

Pornit odată în calea faptelor de interes comun, comitetul Reuniunii agricole a făcut un pas înainte și a mers până a se avânta la o întreprindere menită a dobândi în viitor o mare și binemerită importanță.

Verba este de înemeierea unui Album artistic care va cuprinde, în mărime naturală și resp. redusă, numeroase desemnuri tipărite, reprezentând cusături, țesături și chindiseli românești, culese din patria noastră întreagă.

Cortonul de lângă Albumul aci expus indică, că tipăriturile vor fi executate în colorii și întocmai la fel cu originalul.

Drept material vor servi, pentru lungă vreme, probele de cusături și țesături și mai târziu ceea-ce vom strânge de aiurea. Pentru a copia, în mărime redusă, câte-va covoare și alte țesături mari, am angajat un pictor — fotograf, care a început deja să lucreze.

Suntem noi, cărmaci alor 2 reuniuni, stăruitori și cu una cu două înspoi nu ne dăm. Dovadă expoziția, de care ne-am apucat, acum pot destăinui, fără să avem disponibilă fie și numai o treime din suma trebuitoare. Și marile publice românești a întimpinat lucrarea noastră cu o prevenire și încredere desăvârșită. Atâtea ne-a trebuit nouă, economilor îndemânatiei, ca să plă-

nuim și chiar să ne apucăm de o întreprindere așa scumpă, obositoare și îndrăneată cum este tipărirea în colorii fel și fel a sute de probe și modele. La încrederea măgulitoare decum încredere vom răspunde și face-vom tot ce ne stă în putință spre a ne arăta vrednicii de sprijinul moral și bănesc, de care ne-ați învrednicit și la care contăm și în viitor. Voind să premeargă, ca și alte dați, în bun exemplu, pe seama Albumului de tipărit, vrednicul meu amic, d-nul asesor Dr. Barcianu, s'a grăbit a m'îi preda, adineauri, suma de 100 coroane, în amintirea iubitei și nobilei sale soții Silvia, căreia „nu i-a fost dat să ia parte activă la o lucrare pentru care totdeauna a purtat un deosebit interes“. Astfel zice în duioasa scrisoare ce mi-a adresat. Sora, d-sale d-na Constanța Barcianu a contribuit 30 cor., ear sora răposatei, d-ra Adelina Oltean 20 cor. pentru acelaș scop.

Așa dar răsboiu model, păpuși în port original, colecție de cusături și edarea unui Album artistic, estă probleme în parte deslegate și duse în serviciul generațiilor următoare.

Ceea-ce ne preocupă cu înțetire este mai ales Albumul de tipărit, care singur ar fi meritat aranjarea expoziției și care vesti-va urmașilor ce au știut să făptuiască, cu acul și la răsboiu, generația de astăzi și străbunii nostri.

Multe am mai avé pe suflet noi, cari de săptămâni încoace ne sbatem și muncim pentru înșghișarea expoziției, multe de spus aș avea în special eu, care abia am avut când să aștern pe hârtie vorbirea prezentă. Din temere însă ca nu cumva să stărnesc plictiseală, încheiu prin a exprima adâncă recunoștință:

Eminenței sale dlui Archiepiscop și Metropolit; Excelenței Sale viteazului comandant de corp, Ilustrățiilor Lor d-nilor comite suprem și vice-comite; prea stimatului domn primar orașanesc și celorlalți onorații, cari au ținut să ne onoreze cu prezenta dlor Lor. Deosebită mulțumită se cuvine comitei economice comitatense în frunte cu Ilust. Sa d-nul vice-comite, primăriilor și acelor bărbați generoși, a căror darni bănești, pe seama expoziției, întrec suma considerabilă de 2000 coroane.

Ca vrednicii de cinstea și lauda obștească s'au arătat membrii comitetului dirigit în frunte cu celalalt president al expoziției, amicul meu dl Victor Tordășianu, de asemenea hărnicie și grațioasele d-ne și d-șoare sibiene, cari au știut să rânduiască obiectele trimise cu atâtea gust și pricepere.

Manuscrisele lui Eminescu.

Evenimentul literar al ultimelor zile — eveniment ce preocupă încă cercul foarte restrâns al celor cari cultivă literatura românească — este publicarea unui volumăș conținând câte-va poezii inedite ale lui Eminescu, ale poetului care, cu drept cuvânt, e considerat ca una din cele mai curate glorie ale literaturii noastre.

În urma unui apel făcut de un compatriot al nostru, student în Germania, care prepară un studiu asupra vieții și operii lui Eminescu, amănunțele și amintirile au început să vie din toate părțile — interesante une-ori, în ori-ce caz utile pentru cel ce va ști să aleagă adevărul din impresiunea personală și din temperamentul celui ce le dă. Revistele îi consacără articole întregi, și ziarele își deschid coloanele tuturor celor cari au avut legătură cu poetul și cari țin să contribuie cu o părțică la viitoarea lui biografie. D. G. Panu, în amintirile sale literare publicate în *Săptămâna*, și dl Slavici, în *Convorbiri literare*, ne dau amănunțe prețioase asupra poetului.

Cel care s'a ocupat însă cu statornicie de soarta lui Eminescu — de gloria sa și de viața sa de toate zilele — dl Maioreșcu, a făcut cel mai mare serviciu literaturii noastre contemporane adunând mai întâiu, încredințând apoi Academiei române manuscrisele nefericitului poet. Printr'o delicatete de sentiment, pe care unii o vor înțelege, dl Maioreșcu lasă altora grija de a cerceta mai departe în opera și în sufletul poetului pe care el cel dintăiu l-a în-

curajat, apoi l-a apărat — și care, de atunci s'a ridicat atât de sus.

Am văzut manuscrisele, niște biete caete zdrențuite, în cari se poate urmări pas cu pas atât sărmana sa viață rătăcitoare cât și munca grea la care s'a supus Eminescu ca să-și făurească o a doua educație. În ele se poate vedea marea efortare pe care a făcut-o poetul ca să-și îmbogățească vocabularul, să-și poleiască versurile, să găsească noi ritmuri, și să devie în sfârșit astfel, poetul impecabil și senin al „Luceafărului“, unul din capo-d'operele literaturii noastre.

Sunt acolo note dintr'un curs asupra instituțiilor române, după cari vin câte-va strofe originale — apoi, pe aceeași pagină, socoteala spălătoresei; — proiecte de scrieri în nemțește sau în românește, familiare sau adresate unei persoane pe care poetul o numește „Euer Hochheit“, — un basm, note de economie politică, apoi iarăși versuri: estă ordinea notelor din caetele lui Eminescu.

Viața poetului este cunoscută, în trăsăturile generale. Se știe că e născut la 15 Ianuarie, anul 1850, la Botoșani, că și-a făcut studiile în Bucovina, în Transilvania, la Viena, apoi la Berlin. Se știe că primele sale studii au fost întrerupte, sau că era desgustat de sistemul de educație al profesorilor săi, sau că a preferat să plece cu o trupă ambulăntă de actori. Mai târziu, a înțeles că de necompletă îi era instrucțiunea și se puse cu înverșunare să-și dezvolde spiritul, în toate direcțiunile. „Anmeldungs-Buch“-ul său dela Universitatea din Berlin arată că a urmat, afară de un curs de logică și

istorie generală a filosofiei, un curs de economie națională și unul de geografie fizică. Pe lângă un curs profesat de celebrul Helmholtz asupra principiilor logice ale științelor experimentale, Eminescu a mai ascultat lecțiunile lui Dühring asupra optimismului și pesimismului filosofic și politic, și în sfârșit, lucru curios, un curs de fiziologie a nervilor, al profesorului Munk.

Notele luate la aceste diferite cursuri sunt scrise cu cea mai mare grijă citite și recitate. Cele relative la psihologia populară suntem de exemple luate din literatura populară românească, pe care o iubea mai presus de toate.

Publicul nu își dă bine seamă de influența pe care o are literatura populară asupra scriitorilor nostri. Ne mărginim pentru moment să reamintim, că toți poezii nostri mari și uiii din prosatori au fost colecționatori și cunoscători adânci ai literaturii populare. Cu mult înainte de Alexandri, Văcăreștii o prețuia. S'a găsit într-o corespondență între Nicolae Văcăreșcu, fiul marelui Ienăchiță, și între nepotul său Iancu Văcăreșcu — corespondență ce se oprește la anul 1814 — o colecțiune de vre-o douăzeci de poezii populare, cari s'au păstrat întocmai așa în memoria poporului, și pe cari le auzim și acum.

Alexandri și-a descoperit talentul culgând balade — în sfârșit succesul lui Eminescu și al lui Coșbuc, ca să nu vorbim decât de cel mai mare, se datorește în mare parte literaturii populare, acest izvor nesecat de inspirație poetică.

Pentru Eminescu poezia populară nu mai avea nici o taină. În manuscrisele lui

sunt sute de poezii lirice și balade, cântece satirice, proverbe, expresiuni populare și basme. Când se va publica, colecția aceasta va fi îndoit de prețioasă: întâiu prin valoarea sa intrinsecă, ca o colecție de literatură populară adunată de un om de gust, — apoi pentru-că se va putea studia mai ușor influența ei asupra lui Eminescu, atât asupra versificației cât și asupra spiritului său.

Cele dintăiu poezii ale lui Eminescu au fost publicate în volum prin îngrijirea dlui Maioreșcu în 1894, și au fost reamintite de atunci de opt ori, — succes fără precedent în literatura noastră.

Acest volum trebuia, negreșit, să conțină numai bucișile desăvârșite, menite a atrage atenția publicului asupra unui poet care nu era apreciat decât de un număr restrâns de amici literari și de câți-va admiratori necunoscuți pentru cari aparțin unui număr din „Convorbiri“ cu poezii ale poetului era o adevărată sərbătoreală.

Dl Morțun a publicat în 1890 un volum: câte-va basme, nuvele și versuri publicate în diferite reviste, sau păstrate în manuscris de prietini. Un editor din Iași strînse tot acest material în două volume dintr'o bibliotecă populară. Însfârșit, o ediție a operelor complete ale poetului, întemeiată pe manuscrisele sale autografe și caru va cuprinde întreg materialul publicat și inedit, este în pregătire și va apărea în cursul acestui an.

Volumașul „Poezii postume“, apărut de curând, este scos din manuscrisele de cari am vorbit mai sus. Sunt într'insul bucișile de sine stătătoare, cari meritau să nu fie date uitărei. Pe lângă poeziile scri-

„VICTORIA“

instituit de credit și economii, societate pe acții.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Arhiducele Iosif nr. 2.

Intemeiată la 1887.

Capital de acții: 600.000 cor. — Fond de rezervă 300.000 cor.

Depuneri 3.000.000 cor. — Circulația anuală 44.000.000 cor.

Primește depuneri spre fructificare, după cari solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere. — Darea de venit după interese încă o solvește institutului separat.

După starea casei depuneri până la 2000 cor. se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere. Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comunei.

657 — 21

Direcțiunea institutului.

„Nădlăcana“

instituit de credit și economii, societate pe acții în

NĂDLAC (Nagylak) comitatul Cienadului.

Fondată la 1897 cu un capital social de 100.000 coroane în 1000 bucăți acții à 100 coroane.

Acordă: credite personale pe cambii, credite pe cambii cu acoperire ipotecară, credite pe obligațiuni cu cavenți și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear deponenții primesc după banii depuși 5% interese.

545 — 67

Direcțiunea.

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru văpsirea părului este MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nestricăcios preparat se pot văsi fața, colobrea neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de colorarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă. E nestricăcios și întrebuințarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fleri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blondaurie, în colorarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlă 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei măgărești, îngreșării, în contra tuturor boalelor de pept și în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirațiunii grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fleri.

698 — 84

SPIRT CONTRA REUMEI

(spiritul »Mankós«)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în casuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea mușchilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de junghieri, paralizii, amorțea de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la oboseala turiștilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în casuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

Valabil dela 1 Octomvrie 1902.

Mersul trenurilor.

Valabil dela 1 Octomvrie 1902.

Tur							Arad — Budapesta.							Retour						
Pers. I-II	Accel. I-II	Pers. I-III	Accel. I-III	Mixt. I-II	Mixt. I-III	Gara	Mixt. I-III	Accel. I-II	Pers. I-III	Accel. I-II	Pers. I-III	Pers. I-III	Accel. I-II	Pers. I-III	Pers. I-III					
5 10	8 18	11 20	4 21	4 45	9 85	pl. Arad sos.)	9 10	11 51	3 32	7 11	9 00	6 05								
5 25	11 39		5 05	9 58		Sofronya	8 51	11 39	3 17	8 45	6 50									
5 39	8 36	11 52	4 40	5 24	10 07	Kurtics	8 36	11 30	3 06	6 58	8 33	5 38								
5 55		12 08		5 46	10 25	Löksháza	8 13		2 51		8 17	5 21								
6 01				5 54		Bánhidí major	8 03				8 09									
6 05				6 00		Országut	7 58				8 05									
6 13	9 03	12 25	5 03	6 12	10 44	sos.) Chitighaz (pl.	7 47	11 07	2 34	6 31	7 57	5 08								
6 14	9 01	12 31	5 04	6 32	10 54	(sos.) Kigyós (pl.	7 42	11 06	2 29	6 30	7 56	4 58								
6 28		12 45		6 51	11 10	sos.) Claba (pl.	7 24		2 17		7 42	4 45								
6 40	9 18	12 57	5 21	7 05	11 24	(sos.) Claba (pl.	7 09	10 49	2 05	6 18	7 29	4 32								
6 47	9 23	1 29	5 26	7 47	11 39	pl.) Békés-Földvár (pl.	6 45	10 44	1 28	6 08	7 19	4 09								
7 01		1 42	5 37	8 02	11 55	sos.) Mezőberény (pl.	6 25		1 15		7 04	3 54								
7 02		1 44	5 38	8 04	11 58	pl.) Gyoma (pl.	6 22		1 13		7 00	3 51								
7 13	9 43	1 54	5 49	8 20	12 11	sos.) Gyoma (pl.	6 09	10 24	1 04	5 50	6 50	3 41								
7 38	10 03	2 18	6 08	8 46	12 40	pl.) Mezőtúr (pl.	5 50	10 04	12 40	5 29	6 22	3 14								
7 43	10 08	2 25	6 18	8 58	12 47	sos.) Pusztá-Tenyő (pl.	5 15	9 59	12 33	5 24	6 12	3 07								
8 10	10 27	2 50	6 34	9 25	1 17	pl.) Szajol (pl.	4 42	9 40	12 10	5 05	5 43	2 41								
8 13	10 28	2 57	6 35	9 35	1 22	sos.) Szajol (pl.	4 32	9 39	12 05	5 04	5 43	2 36								
8 41		3 19		9 59	1 40	pl.) Szolnok (pl.	3 56		11 48		5 18	2 18								
8 53		3 31		10 12	2 07	sos.) Szolnok (pl.	3 37	9 16	11 37		5 06	2 05								
9 08	11 00	3 44	7 09	10 27	2 16	pl.) Ujszász (pl.	3 19	9 07	11 25	4 35	4 52	1 50								
9 27	11 02	4 01	7 22	10 43	2 24	sos.) Ujszász (pl.	3 55	8 53	11 09	4 22	4 39	1 30								
	12 02	4 13	7 32	12 10	2 49	Tápió-Györgye		8 46	10 56	3 52		1 00								
	11 44	4 36	7 49	12 42	3 14	Tápió-Szele		8 28	10 38	3 35		1 28 7								
	11 36	4 38	7 50	12 49	3 15	Nagy-Ráta		8 28	10 34	3 36		1 28 8								
		4 54		1 21	3 34	Tápió-Szeceő			10 13			1 22 2								
	12 22	5 07	8 12	1 47	3 47	Sátiy-Sáp		8 09	10 09	3 17		1 22 1								
	12 41	5 33	8 27	2 34	4 15	Mende		7 56	9 53	3 05		1 15 8								
		5 50	8 41	2 58	4 35	Gyömrő			9 39			1 13 1								
	1 00	6 04		3 1	4 51	Magló			9 22			1 11 9								
		6 18		3 38	5 06	Rákcs			9 11			1 10 6								
		6 28		3 49	5 27	Kőbánya			9 02			1 05 7								
		6 36	8 49	4 00	5 25	Budapest			8 54			1 04 8								
	1 37	7 08	9 23	4 32	5 52				8 27	2 13		1 02 0								
		7 10		4 50	6 00				8 20			1 01 1								
	1 50	7 20	9 35	5 00	6 10				8 10	2 00		1 00 0								

Tur							Arad — Teiuș.							Retour						
Pers. I-II	Accel. I-II	Pers. I-III	Accel. I-III	Mixt. I-II	Mixt. I-III	Gara	Pers. I-III	Accel. I-II	Pers. I-III	Accel. I-II	Pers. I-III	Pers. I-III	Accel. I-II	Pers. I-III	Pers. I-III					
12 11	2 04	4 07	7 23	6 35		pl. Arad sos.)	6 59	4 06	10 50	2 36	8 57									
	2 18	4 22	7 42	6 46		Glogovaț	6 46		10 38	2 19	8 45									
	3 11	5 03	8 41	7 16		Pauliș	6 00		10 00	1 22	8 12									
12 49	3 26	5 20	9 00	7 29		sos.) Radna-Lipova (pl.	5 44	3 27	9 45	1 01	7 57									
12 50	3 33	5 30		7 34		pl.) Conop	5 34	3 25	9 32		7 45									
	4 05	5 54		7 55		Béza	5 06		9 15		7 22									
1 16	4 23	6 11		8 11		sos.) Béza (pl.	4 48	2 57	8 57		7 05									
1 46	5 11	6 58		8 51		Soborșin	4 00	2 31	8 15		6 23									
2 05		7 27		9 19		Zam		2 05	7 41		5 50									
2 27		8 02		9 52		sos.) Ilia (pl.		1 39	7 06		5 13									
2 28		8 08		9 59		pl.) Simeria (Piski) (pl.		1 38	6 59		5 06									
3 06		9 06		10 56		sos.) Simeria (Piski) (pl.		1 00	6 05		4 12									
3 13		9 24		11 20		pl.) Vințul-de-Jos (pl.		12 50	5 45		3 57									
4 00		10 38		12 39		sos.) Vințul-de-Jos (pl.		12 03	4 34		2 53									
4 15		10 40		12 44		pl.) Alba-Julia (pl.		11 53	4 32		2 48									
4 26		10 56		12 57		sos.) Alba-Julia (pl.		11 42	4 17		2 33									
4 28		11 01		1 02		pl.) Teiuș (pl.		11 40	4 11		2 28									
4 50		11 30		1 28		sos.) Teiuș (pl.		11 21	3 43		2 00									

Tur							Arad — Iosefinul-Timișoarei.						
Pers. I-II	Accel. I-II	Pers. I-III	Accel. I-III	Mixt. I-II	Mixt. I-III	Gara	Pers. I-III	Accel. I-II	Pers. I-III	Accel. I-II	Pers. I-III	Pers. I-III	
6 15	11 56	5 00				pleacă Arad	10 43	3 44	10 59				
6 25	12 07	5 21				Aradul-nou	10 20	3 34	10 49				
6 42	12 25	5 47				Németságh	10 04	3 16	10 32				
7 00	12 42	6 14				Vinga	9 47	3 01	10 17				
7 11	12 54	6 34				Orcfalva	9 24	2 44	10 01				
7 21	1 05	6 52				Mercfalva	9 09	2 33	9 50				
7 32	1 17	7 12				St. Andrei	8 51	2 19	9 36				
7 49	1 35	7 39				sos.) Iosefinul-Timișoarei	8 26	2 00	9 17				

Tur							Iosefinul-Timișoarei — Baziaș.						
Pers. I-II	Accel. I-II	Pers. I-III	Accel. I-III	Mixt. I-II	Mixt. I-III	Gara	Pers. I-III	Accel. I-II	Pers. I-III	Accel. I-II	Pers. I-III	Pers. I-III	
6 05	2 15	8 25				pleacă Arad	10 43	3 44	10 59				
6 17	2 27	8 37				Iosefinul-Timișoarei	6 57	1 30	8 05				
6 45	2 55	9 04				Kissoda	6 44	1 17	7 51				
6 50	3												